

mellem om dette Punkt i Lovforslaget; og det laa meget nær at gribe den Udvei, som var paadist tidligere under den foregaaende Forhandling i Udvalgets Betænkning, nemlig slet ikke at lade Loven omfatte Bøndergods, men det forekom mig ikke rigtigt at gaa afveien for Spørgsmaalet. Hvis vi ellers kunne enes om Loven, staar jo altid den Udvei tilbage, at kaste disse Bestemmelser overbord; det er altid en Udvei; men jeg vilde ikke gjerne, som jeg sagde i det andet Thing, begynde dermed; jeg vilde forelægge Sagen for Rigsdagen, saaledes som jeg troede den praktisk kunde ordnes, uden at gjøre Indgreb i Nogens Ret. Værede Medlemmer have udtalt deres Glæde over de Fremskridt, der skulde være gjorte, og det værede Thing veed, at det aldrig er behageligt at skulle tilbagevise nogensomhelst Aterkjendelse; man vil navnlig ikke gjerne tilbagevise Erkjendelsen af, at der skulde være gjort Fremskridt, men nogen nærmere Udtalelse herom er unødvendig. De værede Medlemmer vide imidlertid meget godt, at her er Spørgsmaal om Bestemmelser, som ere foreslaaede paa et særøget Omraade under bestemte Betingelser, og jeg behøver ikke at paavise, at der her i Thinget er fremkommet en Omfkrivning af disse Ord, som giver dem en almindeligere Betydning, end den som paa nogen Maade kan udledes af Forslaget, som det foreligger. Forslaget er fremkommet i denne Lehnasfættelseslov, det er fremkommet i en Lov, der ikke indeholder tvingende Bestemmelser i den Forstand, at de bundne Giendomme skulle gaa over til fri Giendom, men det er givet i de Vedkommendes fri Haand, om de ønske at anvende Loven. Det er Udgangspunktet, det er Forudsætningen, og det er paa den Grund, at Forslaget foreligger. Jeg behøver naturligvis ikke skarpere og bestemtere at fremhæve, hvad der kan udledes af Loven, og hvad der ikke kan udledes af den; det beder jeg værede Medlemmer, som maatte have villet lægge Noget ind i den, om nøie at overveie. Hvad imidlertid Forslaget angaar, som det foreligger, forekommer det mig, at nogle værede Medlemmer — jeg tror i alt Fald eet Medlem — har overset, at naar der her under visse Betingelser er Tale om Indbetaling af $\frac{1}{4}$ af Kjøbesummen i Stats-

kassen, stiller Forholdet sig helt anderledes end i en Lov, i hvis Forhandling jeg ikke har havt Opfordring til at tage Del, og paa hvis Forhandling jeg naturligvis heller ikke nu bagefter kan finde det passende at komme ind. Det ses let, hvad Tanken er i Forslaget, som det her foreligger. Tanken er den, at det er nødvendigt og hensigtsmæssigt, at der, hvis Loven skal omfatte Bøndergods, bliver taget praktiske Bestemmelser om, hvorledes Sagen skal afvikles og ordnes. Jeg tror, at enkelte værede Medlemmer ere tilbøielige til at se Loven af 21de Juni 1854 og dens Virkninger i et noget for rosenrødt Lys, men det er altid meget tiltalende at høre de gjældende Love blive omtalte velvilligt, og jeg skal derfor være den Sidste til at udtale mig stærkt derimod. Jeg skal i alt Fald for Diebliffet ikke prøve paa nærmere at paavise, at der mulig kunde være et eller andet Misforstaaelse, men jeg skal kun sige, at jeg har troet, at det Forslag, der her er bragt frem, idetmindste — jeg udtrykker mig saa forsigtigt som muligt — giver fuldt Bederlag for Bestemmelserne i Loven af 21de Juni 1854, hvis fremtidige Benyttelse og Anvendelse — jeg taler nu ikke længere om Fortiden; den skal jeg lade staa — paa nogen Maade ikke kan reguleres af Ministeren — vi tænke os jo stadig Loven uforandret — men som afhænger af Faktorer, over hvilke han saagodt som ikke har nogen Raadighed. Lad os dog, mine Herrer, betænke, at de Salgsplaner, som det værede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Alberti) talte om, ere Minimal salgsplaner. Naar det værede Medlem mente, at Justitsministeren af disse Salgsplaner kunde vide, for hvilke billige Priser der solgtes, og at da efter disse kunde sættes en Gjennemsnitspris, overjaa det værede Medlem paa en ganske forunderlig Maade, at det, Justitsministeren skal paase, er paa Lehnasfættelses Lovene at fastsætte det Minimum, under hvilket der ikke maa sælges. Der er ikke givet Justitsministeren nogen Ret, hvad der i mange Henseender vilde være meget generende for Godseieren, men som overfor Bondestanden vilde være en meget lønnende Opgave, til at sætte Maximums priser. Det er Forskjellen mellem Bestemmelsen i